

zboží, rozbíjí se o zjištěnou nenadállost a nepředvídanost přívalu, jež vylučovaly možnost včasného vydání takového zákazu. Železnice byla proto sprostěna nižšími soudy právem z ručení za zpoždění zásilky.

Čís. 4876.

Ujednáno-li, že, zemře-li veřejný společník, mají ostatní, přeživší ho společníci na vůli, přijati jeho dědice jako veřejné nebo jen jako tiché společníky do podniku, jest opověď k rejstříku o změně zápisu úmrtím veřejného společníka podepsati nejen dosavadním společníkům, nýbrž i dědicům zemřelého společníka. Odeprou-li dědicové podepsati opověď z důvodu, že nechtějí svoliti k výmazu veřejného společníka bez současného pokračování společnosti s nimi jako veřejnými společníky, nezbývá dosavadním společníkům, nežli domáhati se podpisu pořadem práva.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1925, Rv I 126/25.)

Ve společenské smlouvě uzavřené mezi Emanuelem Sch-em s jedné a Robertem K-em, Ludvíkem K-em a Adolfem R-em s druhé strany bylo pro případ úmrtí Emanuela Sch-e v čl. XI. a) učiněno toto opatření: »Zemře-li pan Sch. před 31. prosincem 1927, stanou se účastnými jeho dědicové (dle přání na životě zůstavších společníků eventuelně jako tiší společníci) na podniku nejdéle do 31. prosince 1927.« Po smrti Emanuela Sch-a (dne 20. června 1922) odepřeli dědicové po něm svolení k tomu, by zesnulý Emanuel Sch. byl vymazán z obchodního rejstříku jako veřejný společník, a žalovali ostatní společníky, by bylo uznáno právem, že veřejná obchodní společnost trvá i po úmrtí Emanuela Sch-a, že žalovaní jsou povinni, by dali zapsati do obchodního rejstříku poznámku, že Emanuel Sch. zemřel a že místo něho nastoupila do společenské smlouvy pozůstalost po Emanuelu Sch-ovi. Ostatní společníci žalovali opět dědice po Emanuelu Sch-ovi, by byli uznáni po innými svoliti k tomu, by v obchodním rejstříku bylo zapsáno, že se Emanuel Sch. jakožto veřejný společník následkem úmrtí vymazuje. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby ostatních společníků, žalobu dědiců po Emanuelu Sch-ovi zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil, Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Těžištěm sporu jest výklad ustanovení čl. XI. a) informace o ústní společenské smlouvě z roku 1920. Co do významu tohoto odstavce informace strany se rozcházejí. Kdežto Ludvík a Robert K-ové, pak Adolf R. uvádějí, že ustanovení tomu jest rozuměti tak, že dědicové bývalého společníka Emanuela Sch-a měli býti účastni na společném podniku buď jako veřejní nebo tiší společníci dle vůle dosavadních společníků (obou K-ů a R-a), tvrdí dědici Emanuela Sch-a, že bylo výslovně ujednáno a pravou vůlí stran, že o formě jich účasti na podniku mají rozhodovati také oni, že znění čl. XI. a) informace neodpovídá ústní

smlouvě, že se dostalo do informace neprávem a že odporuje vůli stran, smlouvě i zákonu a že jest proto neplatné. Procesní soud připustil o obsahu ústního jednání důkaz svědky a zjistil, že bylo ujednáno, že zemře-li ing. Emanuel Sch. před 31. prosincem 1927, účastní se jeho dědicové na podniku nejdéle do 31. prosince 1927 dle vůle společníků, kteří ho přežili, eventuelně jen jako tiší společníci. Odvolací soud zjištění toto dle Šu 498 c. ř. s. převzal. Zjistil-li však odvolací soud, že záviselo na vůli dosavadních společníků (obou K-ů a R-a), zda chtějí dědice Emanuela Sch-a přibrati do podniku jako veřejné, či jen jako tiché společníky — kterýmžto zjištěním jest vázán i dovolací soud, — není žaloba pozůstalosti po Emanuelu Sch-ovi, domáhající se přijetí do společnosti jako veřejné společnice věcně odůvodněna a netřeba se ani obíratí otázkou, zda jsou zde její podmínky jako žaloby určovací ve smyslu Šu 228 c. ř. s. Nelze přisvědčiti názoru dovolatelů, že by veřejná společnost ujednaná mezi Ludvíkem a Robertem K-em, Adolfem R-em a Emanuele Sch-em mohla po smrti Emanuela Sch-a trvati dále jen tehdy, kdyby vstoupili na místo Sch-ovo jeho dědici jako veřejní společníci. Jest sice pravda, že úmrtím některého z veřejných společníků po pravidlu veřejná společnost zaniká, leč že by smlouvou bylo stanoveno, že má trvati s dědici zemřelého dále (čl. 123 čís. 2 obch. zák.). Než s tohoto pravidla připouští zákon výjimku potud, že společníci mohou ujednat, že společnost má po odpadnutí jednoho nebo několika společníků trvati dále mezi ostatními. V tom případě zaniká pak společenský poměr jen vzhledem k společníku, jenž odpadl (čl. 127 obch. zák.). Tento případ nastal i zde, neboť dle onoho zjištění ujednali všichni společníci při zřízení veřejné společnosti, že zemře-li Emanuel Sch. ještě před 31. prosincem 1927, mají ostatní, přeživší ho společníci na vůli, přijati jeho dědice buď jako veřejné společníky, neb jen jako tiché společníky do podniku. Tím jest jasně řečeno, že společnost má i po úmrtí Emanuela Sch-a trvati dále, ať již s dědici Sch-ovými jako veřejnými společníky, nebo bez nich. Důsledkem toho není závady, aby dosavadní společníci, Emanuela Sch-a přeživší, nepokračovali sami ve společnosti, aniž by bylo třeba likvidace. Nastalou změnu úmrtím Emanuela Sch-a nutno ovšem opovědět k zápisu do obchodního rejstříku (čl. 25 a 19, 129 obch. zák.). A tu naskytá se otázka, zda dostačí, by opověď podepsali jen dosavadní společníci, či zda jest třeba také podpisu dědiců Emanuela Sch-a. Čl. 88 obch. zák. ukládá opověď skutečností, vyřčených v čl. 86, 87 obch. zák., k nimž ovšem odpadnutí jednoho ze společníků úmrtím nenáleží, všem společníkům. Článek 129 obch. zák., který by zde přišel v úvahu, mluví jen o »účastnících«. Nemůže býti pochybnosti, že účastníky jest v tomto případě rozuměti nejen dosavadní společníky, nýbrž také dědice Emanuela Sch-a, ježto si tito osobují právo, by souhlasně s výmazem Emanuela Sch-a bylo zapsáno další trvání společnosti za jich účasti jako veřejných společníků. Při přísném výkladu zákona bylo by tedy nutno, by souhlas s výmazem zemřelého společníka bez dalšího opatření ve smyslu čl. 123 čís. 2 obch. zák. vykázan byl také podpisem opovědi dědici, by tím bylo osvědčeno, že co do pokračování společnosti jen zbývajícími společníky není námitek. Odepřeli-li pak dědicové po Emanuelu Sch-ovi

podpis opovědi právě z důvodu, že nechtěli svoliti k výmazu zemřelého společníka Emanuela Sch-a bez současného zápisu pokračování společnosti s nimi jako veřejnými společníky, nezbylo dosavadním společníkům, než aby se podpisu toho domáhali pořadem práva. Bylo-li pak zjištěno, že dědici Emanuela Sch-a nemají nároku na přijetí do podniku jako veřejní společníci, jest i nárok žalobou dosavadních společníků, na prostý výmaz zemřelého společníka Emanuela Sch-a následkem úmrtí odůvodněn.

Čís. 4877.

Jde o týž podmět rozepře, vystupovala-li v jedné rozepři cizozemská veřejná komanditní společnost, v druhé pak její tuzemská representace. Započtení pohledávkou, uplatňovanou v jiném sporu, nelze připustiti.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1925, Rv I 224/25.)

Procesní soud první stolice přisoudil sice žalobci zažalované pohledávky 1.695 Kč 03 h a 11.281 M 80 pf., uznal však dále právem, že zažalované pohledávky jsou vyrovnány započtením vzájemné pohledávky žalovaného. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalobce napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d rozsudky obou nižších soudů, jakož i celé řízení, pokud se týkaly vzájemné pohledávky, namítané započtením, zrušil a uznal žalovaného povinným, zaplatiti žalobci zažalované pohledávky.

D ů v o d y:

Již v žalobní odpovědi poukázala žalovaná strana k tomu, že pohledávku 50.201 Kč 06 h, kterou namítá započtením, zažalovala u obchodního soudu v Praze žalobou ze dne 17. února 1921, o níž řízení není dosud skončeno. Podle usnesení tohoto soudu ze dne 11. září 1923, bylo řízení to přerušeno až do pravoplatného ukončení tohoto, u zemského civilního soudu v Praze projednávaného sporu, protože jde o spory mezi týmiž stranami o tytéž pohledávky. Také z rozsudku první stolice plyne, že žalující strana v tomto — u zemského civilního soudu v Praze jí projednávaném — sporu je totožna se žalovanou stranou v onom sporu u obchodního soudu v Praze. K názorům těmto je přisvědčiti. Nevadí, že ve sporu u obchodního soudu jako strana žalovaná vystupuje firma W., veřejná komanditní společnost v Havru, a v tomto sporu její odštěpný závod v Praze, neboť ten jest toliko zástupcem cizozemské společnosti v tuzemsku. Právním podmětem je vždy jen majitel závodu, tedy, jde-li o firmu, majitel firmy, nikoli vedlejší závod. O tom, že také odpůrci žalující, pokud se týče žalované firmy a že také předmět sporu u obchodního soudu se vzájemnou pohledávkou ve sporu u zemského civilního soudu v Praze projednávaném k účtování namítanou jsou totožnými, není podle jasného stavu věci pochybnosti. Je-li tomu tak, překážela rozepře u obchodního soudu dne 5. prosince 1921, tedy již před tím zahájená (§ 232 c. ř. s.), započtení vzájemné pohledávky,